

Calculatorul în procesele de conservare ale culegerilor de folclor muzical

The computer in preserving process of the folk music collections

Mircea Cîmpeanu

Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Cluj /
Cluj County Center for Traditional Culture Conservation and Promotion
cercetarefolclor@gmail.com

REZUMAT

Într-o lume modernă, marcată de o intensă și activă expansiune tehnică, tehnologia informatică se dezvoltă cu rapiditate și pătrunde din ce în ce mai mult în majoritatea domeniilor de activitate ale umanității. Utilizarea crescândă a calculatoarelor, pe zi ce trece tot mai perfecționate, semnaleză potențialul evident al științei de cucerire anticipată a viitorului. Tipăritura de carte de specialitate muzicală și realizarea de discuri CD cu muzică instrumentală tradițională, identificată în cadrul cercetărilor sistematice de folclor, sunt două noi domenii de activitate dezvoltate în ultima vreme; în același timp, acestea constituie două dintre preocupările cele mai însemnate ale colectivului de specialiști din compartimentul de cercetare și conservare folclor tradițional al Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Cluj

Cuvinte cheie

înregistrare, audio, tipar, carte, digital, CD

INTRODUCERE

În general, în arhivele „clasice” ale instituțiilor academice și de cultură din țara noastră se găsesc documente de diverse categorii, texte scrise de mână sau tipărite, fotografii alb-negru, rareori negative sau diapozitive pe peliculă de celuloiz; de cele mai multe ori, întâlnim înregistrări pe suport magnetic – casete video, audio și benzi de magnetofon.

Păstrarea acestora în timp este destul de dificilă, în lipsa aplicării unui tratament adecvat de conservare. Manipularea materialelor, după o lungă perioadă de timp de la realizarea lor, trebuie făcută cu mare grijă întrucât, în cazul benzilor magnetice vechi, aflate în stare înaintată de degradare fizică, se poate întâmpla ca acestea să devină inutilizabile, înainte ca informațiile conținute să mai poată fi salvate.

Pentru materialele vechi, cea mai bună metodă de conservare este transferarea conținutului în format digital, înainte ca înregistrările să se distrugă, tot așa precum, în cazul celor noi, este recomandată turnarea informațiilor de la bun început pe un astfel de suport. Toate aceste procese sunt realizate în prezent destul de simplu, cu ajutorul calculatorului și al programelor sale de lucru.

ABSTRACT

In our modern world of intense technical expansion, the informatics develops rapidly entering more and more fields of activity. The increasing use of the computer, with more and more updated versions, is a sign that science has a clear potential to conquer the future. Editing books about music and CDs with traditional instrumental, music collected during folklore researches are two new fields of activity developed lately, and two of the main concerns of the folklore research team of Cluj County Centre for Preserving the Traditional Culture.

Keywords

Recording, audio, print, book, digital, CD

INTRODUCTION

Generally, the classic archives of the Romanian academic and cultural institutions contain various documents, texts written or typed, monocolour photos, negatives or slides on celluloid film, but most often recordings on magnetic tape – video tapes, audio and magnetophone.

Preserving these for a long time is difficult, unless they are treated adequately. Working with the documents made long ago has to be made gently, because they can become useless before the information contained is saved.

When it comes to the old documents, the best solution would be transferring the content on digital support; as for the new ones, best is to put them on digital from the very beginning, since these recording processes are quite simple today with the help of the computer and its working programs.

Preserving the folklore collections

The latest technology means using mainly computers in order to simplify the intellectual work and obtain quality results. Music, the wonderful art of sounds, is

Conservarea culegerilor folclorice

Tehnologia de ultimă oră presupune întrebuințarea cu prioritate a calculatoarelor, în scopul simplificării muncii intelectuale și producerii unor rezultate de calitate, pe măsura timpurilor în care trăim. Muzica, minunata artă a sunetelor, se numără și ea printre domeniile unde informatica pătrunde cu mare ușurință facilitând dezvoltarea unor preocupări tehnice adiacente artelor componistice și interpretative. Dintre acestea, vom enumera:

- înregistrarea sunetelor și depozitarea lor în format digital diversificat, de tipul wave, cda, mp3, mp4, cu aparatură relativ accesibilă, procedeu cotate ca fiind unul foarte sigur în comparație cu posibilitățile mijloacelor tehnice folosite până în prezent;
- redarea audio a imprimărilor la o calitate maximă, în totalitatea lor similare cu sunetele reale imprimate în realitate;
- scrierea tipărită a textelor muzicale, prin redactarea acestora direct în formatul de imprimare tipografică. Cu ajutorul programelor audio, se mai poate realiza și
- recondiționarea înregistrărilor de arhivă, pentru o mai bună și îndelungată păstrare în timp. Indiferent că este vorba de înregistrări recente sau de recondiționarea tehnică a unor înregistrări mai vechi, utilizarea computerului și a programelor de sunet ridică posibilitățile audiției fonice la cel mai înalt grad de calitate.

În mod concret, un calculator bine înzestrat tehnic, câteva programe și un specialist pe segmentele enumerate, vor reuși să producă însemnate rezultate de perspectivă:

- Înregistrări audio pe suport compact-disc cu postprocesare de sunet
- Editare de text și tehnoredactare de carte în format electronic sau tipar
- Realizare copertă de carte și CD

Procesele tehnice prezentate până aici sunt procese ce se desfășoară curent în cadrul Centrului de Cultură Tradițională Cluj, de implementarea și utilizarea lor ocupându-mă personal de mai mulți ani, având sub observație și control întreg procesul tehnologic, de la stadiul de concepție până la apariția produselor finite, concretizate prin creații materiale cu valoare documentar-artistică.

Prelucrarea digitală a sunetului

Pentru prelucrarea audio a înregistrărilor de arhivă sau mai noi, realizate pe teren, există astăzi o multitudine de programe din a căror utilizare rezultă un produs final de o calitate extraordinar de mare. Printre facilitățile de editare amintim „vizualizarea” sunetului, ceea ce face ca editarea să devină un proces mult simplificat față de lucrul cu sunetul în sistem analog (D. Dumitrașcu, Sinteze). În seria facilităților se înscrie și posibilitatea augmentării unor sunete înregistrate ulterior, precum și aceea a folosirii unei extrem de largi palete de efecte audio.

La modul ideal, pentru a putea fi audiate și folosite în continuare ca documente, înregistrările din arhivele

among the domains where informatics enters easily facilitating technical preoccupations adjoining music arts, such as:

- -recording of the sounds and storing them digitally in wave, cad, mp3, mp4, with accessible equipment, a procedure considered to be very safe;
- -audio reproducing of the recordings to a maximum quality, totally similar to the real sounds;
- -typing the musical texts on the computer, ready to be printed;
- -recovering of archive recordings to assure them a longer existence;
- Whether we are talking about recent recordings or recovering of old ones, using the computer and its special programs brings the phonic listening to its highest quality.
- Actually, a performing computer, a few programs, and a specialist will succeed in producing important lasting results:
- -Audio recordings on CD with sound post processing
- -Text typing and book editing in electronic format or printing
- Book cover and CD execution

The above technical processes happen currently at Cluj County Centre, and I am the responsible one for introducing and using them these last years, having under control the entire technological process with the result of artistic and documentary value materials.

Digitaly sound processing

For processing audio the archive or the new recordings made during fieldwork there are several programs with results of an extraordinary quality. „Visualising” the sound is a facility to mention in comparison with working the sound in an analog system (D. Dumitrașcu, Sinteze). Other facilities are the subsequent enlargement of the sound, or the use of a large range of audio effects.

Ideally, in order to be listened to and used as documents, the existing archive recordings should be of the highest technical quality. Since things are not as good in reality, these recordings have to be recovered immediately. In an analog system, saving the sounds is done with difficulty, with expensive equipment and the results are not always the best. Instead, using audio programs will bring the old recording to reasonable standards due to the possibility of visualising the sounds and clearing the band of supplementary elements. The digital system solves many of these inconveniences. For the best

existente ar trebui să se situeze la cei mai înalți parametri, cel puțin din punct de vedere tehnic. Cum situația reală nu stă tocmai așa, înregistrările de acest fel trebuie neapărat recondiționate. În sistem analog, munca salvării sunetului se face greoi, necesită aparatură relativ scumpă și de cele mai multe ori, rezultatele nu sunt pe măsura efortului depus. Folosirea unor programe audio de restaurare, vor readuce imprimarea veche la standarde acceptabile datorită avantajului de vizualizare a sunetelor și posibilității de curățare a zgomotelor suplimentare apărute pe bandă. Sistemul digital rezolvă deci, o bună parte din aceste inconveniente, datorită perfecției lui compatibilității cu computerul. În ceea ce privește formatul și standardul pentru un sunet de cea mai bună calitate, se recomandă lucrul cu formatul universal: wave, PCM, 16-bit, stereo, 48 kHz. În ultima vreme, datorită dezvoltării rețelelor internet, se folosește mult și formatul MP3, care, la parametrii săi cei mai înalți, se apropie considerabil de calitatea deja „clasicului” wave și prezintă câteva avantaje în utilizare: formatul mic și posibilitatea stocării de informație audio pe același tip de suport, de până la 10-12 ori mai mare.

Postprocesarea sunetului înregistrat, astăzi devenită obligatorie, înlătură neajunsurile pricinuite de înregistrarea live și se recomandă a fi aplicată, în egală măsură, și înregistrărilor de arhivă.

Prin copiere, putem realiza CD-uri ce pot fi identificate la nesfârșit cu originalele din care provin. Mai mult, pe un simplu CD putem înmagazina o întreagă bibliotecă dedicată unui subiect oarecare. Sistemul multimedia poate deveni în acest mod un mijloc de informare rapidă în orice domeniu, fie el artistic sau științific, și în același timp, un instrument care să ajute mult la studiul unui fenomen, de orice natură, fie el cât de complex.

Tipărirea de carte în format digital

Suntem o civilizație a literei tipărite, iar cartea este un produs deosebit de reprezentativ, în acest sens. Producția de carte a fost primul proces industrial semnificativ al omenirii și se poate spune că această primă formă de producție în serie a determinat crearea unor circuite economice care au remodelat lumea. Cartea este nu doar un simbol al culturii, ci și o emblemă a epocii industriale.

Ce ne interesează cel mai mult la o carte este conținutul, informația, așa că putem considera obiectul pe care îl reprezintă drept un simplu suport, un mediu purtător de informație. Dacă până în prezent cartea tipărită pe foi de hârtie a avut un strălucitor succes, răspândirea computerelor și a programelor de editare texte au permis, din ce în ce mai mult, digitalizarea și stocarea cărților în format electronic. Procesele tipografice moderne implică forma electronică a conținutului, fapt pentru care, cea mai mare parte a autorilor de carte din zilele noastre au renunțat benevol la clasică mașină de scris și în prezent își redactează cărțile direct în format digital.

Programele Sibelius, Corel și Sound Forge

Sibelius

Este un program foarte avansat din punct de vedere tehnic, fiind unul dintre cele mai vândute software-uri de notație muzicală din întreaga lume. Sibelius este un

sound, using wave, PCM, 16-bit, stereo, 48 kHz is recommended. MP3, used more and more frequently due to internet facilities is getting closer to the quality of the classic wave, having a few advantages of use: the small size and the possibility to stock audio information on the same type of support, even 10-12 times bigger.

Recorded sound post-processing, which is compulsory today, eliminates the deficiencies of the live recording and should be applied to archive recordings, too. By copying, we can have CDs identified with the originals. Furthermore, we can stock on a CD an entire library dedicated to a certain subject. The multimedia system can become a quick means of information in any field, either artistic or scientific, an instrument used in studying a phenomenon, as complex as possible.

Editing books in digital format

We live in a world of typed letters and thus, the book is a representative product. Book editing was the first significant industrial process of humanity, and this created economic circuits that have reshaped the world. The book is not only a symbol of culture, but a landmark of the industrial era.

The content is the one that interest us in a book, so the object itself can be seen only as a support, a means of information. Paper typed books have had their brilliant success so far, while the spread of computers and editing programs have allowed lately the stocking of books on digital format. The modern printing processes need the electronic form of the content, and because of that most of the present day authors have given up the classic typing machine for the digital format.

Sibelius, Corel and Sound Forge Programs

Sibelius

Sibelius is a highly advanced program, and one of the best selling software of musical notation in the world. It is sophisticated enough to satisfy the needs of composers, arrangers and professional editors of the musical field, and simple enough to be used by beginners and students. The latest version is Sibelius 7, released in 2010. Coming with a new interface containing the guide of activities, the program responds rapidly at commands. Those used with older versions will notice a major change regarding the accuracy of writing the scores, the variety of signs and symbols selected from a large virtual library of the program, and in the same time, they will listen to a professional sound.

program destul de sofisticat pentru a satisface cerințele compozitorilor, aranjorilor și editorilor profesioniști din domeniul muzical și în același timp, destul de simplu pentru a fi operat de către începători și studenți.

Cea mai recentă versiune a programului este Sibelius 7, apărut în anul 2010. Echipat cu o interfață nouă ce conține ghidul de orientare pe activități, programul lucrează și răspunde foarte rapid la comenzi. Cei care au experiența lucrului cu versiunile mai vechi vor constata o schimbare majoră cu privire la acuratețea redactării partiturilor, la bogăția semnelor și simbolurilor selectate dintr-o vastă bibliotecă virtuală a programului; în același timp, vor asculta un sunet de calitate profesională în redarea audio a scriiturii.

Pe panglica de prezentare a aplicațiilor ce se afișează de la început în partea superioară a ecranului, se găsește o suită întreagă de butoane de comandă. Toate caracteristicile programului sunt aranjate logic în câteva fișiere. De la stânga spre dreapta, dispunerea acestor fișiere descrie fluxul tipic de construire a unei partituri, începând cu alegerea instrumentelor și apoi adăugarea măsurilor, a tonalităților și a notelor, finalizând cu includerea unor marcaje, texte, elemente de design, urmând apoi revizuirea, salvarea sau printarea acesteia. Dacă am lucrat mult în versiunile vechi ale programului și ne obișnuim mai greu cu noua tastatură a programului, acest fapt nu prezintă o problemă deosebită deoarece, cu câteva mici excepții, tastatura comenzilor poate fi personalizată.

Direct de pe panglica interfeței pot fi accesate și alte opțiuni importante, precum modificarea dimensiunilor paginii, orientarea scriiturii, marginile și mărimea textului muzical sau imagini ce produc o vizualizare rapidă a printului final. Programul mai are atașate și alte opțiuni, cum sunt zoom-ul și panoramarea paginii în lucru, precum și a lucrării în ansamblul ei. În orice moment al activității poate fi consultată bara de stare, ce ajută la identificarea stadiului lucrării, cuantificând permanent numărul de măsuri scrise, numărul notelor și al acordurilor, durata în timp a lucrării până la momentul respectiv și multe alte informații despre melodia, armonia și ritmurile selectate ale compoziției în lucru.

Programul încearcă să acționeze mereu ca un sistem inteligent și va ține cont mereu de complexitatea muncii noastre, amintindu-și întotdeauna foarte exact ce făceam ultima dată când am lucrat la partitură, restaurând fișierele documentului, ferestrele și opțiunile de vizualizare, pentru a putea continua în bune condițiuni lucrarea noastră muzicală. Toate panourile Sibelius se afișează astfel încât să poată fi aranjate în jurul partiturii, pe marginile ecranului, fără a ascunde muzica, centrul activității noastre.

Biblioteca de sunete profesionale este mult perfecționată la noua versiune Sibelius 7. La această versiune au lucrat sound-designeri experți ce au consultat mari compozitori precum și valoroși interpreți instrumentiști, pentru a crea sunete rare, mai puțin cunoscute, precum cele ale flautului alto, ale instrumentelor de tip baroc, ale trompetei fără pistoane sau cele ale oboiului d'amore. Există și o gamă completă de instrumente cu coarde, inclusiv din familia lăutelor și a violelor da braccia și da gamba. Instrumentele au fost înregistrate cu un set complet de tehnici instrumentale, inclusiv legato,

On the application band found on the upper part of the screen, there is a series of buttons. All the characteristics of the program are grouped in a few files. From left to right, the arrangement of these files represent the order of building a score, from choosing the instruments and adding the measures, tones and notes, to including some marks, texts, design elements, followed by reviewing, saving and printing the score. If one is used to working with the old version, working with the new one should not be difficult because the keyboard of the orders can be personalized.

Other important options can be accessed directly, such as changing the page size, writing orientation, borders and text size or images that show how the final print looks like. The program has other options, like zooming the current page or the entire document. The status bar can be checked in any moment, helping in identifying all elements of the document, the number of written measures, the notes and chords, the length of the document to a certain moment, and many other information about the song, the harmony and rhythms of the composition.

The program tries to work as an intelligent system, taking into account the complexity of our work, from refresh reminders to file restore, windows and visualisation options, so that we can continue our work in good conditions. All Sibelius panels are displayed, so they can be arranged around the score, on the screen borders without covering the music score, as center of our activity.

The sound library is highly improved in the new version Sibelius 7. Expert sound-designers worked at this version, after consulting great composers and important instrumentalists, in order to create rare sounds, less known, such as those of the alto flute, the baroque instruments, the trumpet without pistons or the d'amore oboe. There is also a complete series of string instruments, including lutes and da braccia and da gama viola. The instruments were recorded with a complete set of instrumental techniques, including legato, détaché, portato, staccato, spiccato, or trill. The high quality results are amazing, as they imitate the orchestra closely to the reality.

The sound mixing is redesigned, too. It can be found on the lower part of the screen and contains fades (gradual reproduction effects) for the volume, so that the level of the solo instruments can be raised or lowered, or some lines can be completely shut down, so that the hearing is concentrated only on certain sounds. We will also find many advanced options for changing the sound, only by pressing the buttons destined to make these actions work.

In order to install all these applications on our computer, this one has to have a 64 bytes system and a compatible processor, a quick hard disk and a

detaché, portato, staccato, spicatto sau tril. Rezultatele, de o înaltă calitate, sunt uimitoare, întrucât ele imită orchestra foarte aproape de realitate.

Mixerul de sunet este și el unul reproiectat. Se află poziționat în partea de jos a ecranului și conține fadere (efecte de reducere treptată) pentru volum, astfel încât se poate ridica sau coborî nivelul instrumentelor solo, sau se pot închide complet anumite linii de redare, pentru concentrarea auzului doar spre anumite sunete. Vom găsi multe opțiuni avansate de nivel audio pentru schimbarea sound-ului la redare, de tipul efectelor integrate, ce răspund la solicitare prin apăsarea simplă a tastelor prevăzute a acționa aceste aplicații.

Pentru a putea instala pe computerul nostru toate aceste aplicații, calculatorul trebuie să fie înzestrat cu un sistem de operare pe 64 de biți și procesor compatibil, un hard-disc rapid și o capacitate de 4 GB+RAM, acest suport oferind viteză mărită și avantaje de memorie. Se pare că aceasta ar fi alegerea ideală pentru muzicienii care doresc să utilizeze întregul potențial al programului, pregătit pentru cele mai solicitante aplicații. Nu trebuie să ne facem griji dacă hardware-ul computerului nostru nu este capabil să ruleze pe 64 de biți. Sibelius 7 sprijină în totalitate operarea pe 32 de biți și astfel programul prevede alegerea uneia dintre cele două posibilități, pentru a obține compatibilitatea programului cu calculatorul.

Din punctul de vedere al editării textelor scrise în partitură, se spune că Sibelius 7 este un program foarte bine dezvoltat fiindcă utilizează procese avansate din punct de vedere tehnic datorită cărora textul, alinierea, caracterele literelor, diferitele simboluri sau imagini de tip JPEG, BMP, GIF, PNG, TIFF sau SVG pot fi cu ușurință introduse în partitură. De asemenea, programul poate exporta ușor fișierul realizat în diverse alte formate, ca de exemplu PDF, cu calitate vizuală îmbunătățită. Având în vedere progresele realizate de la ultima versiune, Sibelius 7 devine cel mai rapid și mai inteligent mod de a scrie muzică.

Versiunea Sibelius 7 este prima variantă a programului care poate conlucra și colabora cu programul de scriere muzicală intitulat Finale. Software-ul acestor două programe este acum foarte asemănător, intrările în lucrul efectiv deasemenea și datorită capacităților de export MusicXML, pot fi schimbate pentru prima dată fișiere cu multiple aplicații între cele două programe, recunoscute a fi cele mai bune pe plan mondial. Utilizatorii programului Finale se vor adapta ușor la scrierea în program Sibelius, datorită asemănării comenzilor ce permit să se folosească multe dintre obișnuințele tastaturii programului omolog.

Programul de editare muzicală Sibelius este folosit în instituția noastră la crearea partiturilor pentru orchestră sau de culegere a unor piese muzicale și colecții ce urmează a vedea lumina tiparului.

Corel

Un nou program de editare grafică apărut de curând se numește CorelDRAW Graphics Suite X5 și este cel mai puternic și creativ dintre toate câte au apărut până acum. Versiunea prezentată utilizează o viteză crescută de lucru, dovedește un control foarte precis al culorilor și folosește

capacity of 4 GB+RAM, thus offering memory advantages and increased speed. This seems to be the ideal choice for the musicians that wish to use the entire potential of the program, ready for the most difficult applications. We shouldn't worry if our computer is not that compatible, as Sibelius 7 supports entirely operating on 32 bytes.

For editing written texts on a score, Sibelius 7 is a very good program because it uses technically advanced programs that allow text, alignment, letter size, different symbols or images like JPEG, BMP, GIF, PNG, TIFF or SVG to be easily introduced in a score. In the same time, the program can easily export the file in different other formats, like for example PDF, with a good visual quality. Given the progress accomplished since the last version, Sibelius 7 becomes the most rapid and intelligent way of writing music.

Sibelius 7 is the first version that can work with the program for musical writing called Finale. The software of these two programs is very similar, as well as the entrances into the effective work due to the capacities of export Music XML, files with multiple applications can be exchanged between the two programs, recognised as the best worldwide. Users of Finale will easily adapt to writing in Sibelius, because of the resemblance of the commands.

The program Sibelius is used in our cultural center for creating scores for the orchestra or for choosing melodies and collections that will be published.

Corel

A new program of graphics editing recently released is called CorelDRAW Graphics Suite X5, and it is the most preformant of all existing. This version uses an increased working speed, proves a good control over the colors and uses other improved processing instruments. This new version also comes with a superior graphics allowing the design of banners, logos, different personalized symbols, with the possibility of creating animated images.

The program is of a professional type that creates documents of a high quality, having in the same time learning instruments and video sequences for the beginners. Among the multitude of working instruments, any option can be found for a professional graphics exemplification, photo editing or animated application. The library contains easily usable templates. The program is largely used in media for creating marketing documents, web graphics or billboards. It uses import-export files like: PDF, JPEG, PNG, TIFF and DOCX.

Using the Corel program in our cultural center is done frequently for creating covers for the CDs with

instrumente îmbunătățite de procesare. La această ultimă versiune, se poate întâlni totodată și o grafică superioară, cu ajutorul căreia se pot realiza bannere, logo-uri, diverse simboluri personalizate, având chiar posibilitatea confecționării unor imagini animate.

Programul face parte din categoria celor profesionale, de realizare a unor materiale superioare din punct de vedere calitativ, conținând în același timp, instrumente de învățare și secvențe video pentru începători. Între multitudinea instrumentelor de lucru se poate căuta și găsi orice opțiune avem nevoie pentru o ilustrare grafică profesională, editare foto sau aplicație animată. Biblioteca conține șabloane proiectate, ce pot fi utilizate cu ușurință. Programul este mult folosit pe o paletă largă în domeniul media, realizând cu ajutorul său materiale de marketing, grafică web sau panouri publicitare. Folosește fișiere de import-export de tipul PDF, JPEG, PNG, TIFF și DOCX.

În ce privește utilizarea programului Corel în instituția noastră, vom arăta că este deosebit de folositor în crearea copertilor pentru CD-urile cu muzică tradițională editate în cadrul instituției, tipărirea de carte sau realizarea de pliante, afișe și invitații pentru manifestările culturale organizate.

Sound Forge

Sound Forge Audio Studio este un program ce conține tot ce este necesar pentru a edita sunetul înregistrat la o înaltă calitate. Cu ajutorul lui se pot înregistra, atât instrumentele muzicale cât și vocea, se pot corecta și restaura înregistrări de sunet mai vechi, salvându-se în acest mod informații sortite dispariției din cauza îmbătrânirii materialelor-suport, în cea mai mare parte a lor, benzi magnetice expirate.

Pentru a efectua o înregistrare audio, se conectează la aparatul de înregistrare microfoanele sau dozele magnetice ce captează și transformă vibrația undelor sonore în impulsuri electrice. Sound Forge Audio Studio permite capturarea sunetului din aproape orice sursă. Aceasta se face deseori și în cazul digitizării unor înregistrări de pe discurile de vinil, a casetelor și benzilor magnetice, prin selectarea aplicației import-restaurare, care apoi vor fi turnate și păstrate într-o varietate de formate audio, MP3 sau WMA.

Editarea sunetului se realizează într-un mod profesional. Sound Forge permite tăierile, copierile și mutările unor secvențe de sunet în timp real, astfel încât rezultatele pot fi auzite și verificate imediat. Cu ajutorul aplicațiilor sale, programul dă strălucire pieselor muzicale înregistrate, echilibrează nivelul de sunet, șterge secțiunile nedorite și poate realiza sincronizarea între linia audio și eventualele frame-uri (cadre) video.

Particularizarea înregistrării cu efecte, îi conferă acesteia culoare sonoră. Compresia de sunet, EQ (egalizarea vocilor), întârzierea, corusul și reverbul, acestea sunt doar câteva din efectele cu care poate fi îmbrăcat sunetul original. Aplicații suplimentare externe pot extinde numărul efectelor ce pot fi adăugate procesului de editare, crescând semnificativ capacitățile de prelucrare.

În cadrul instituției noastre, programul folosit este cel în varianta cea mai evoluată. Cu ajutorul lui se editează

traditional music published by us, editing books or making advertising leaflets, posters and invitations for the cultural events we organize.

Sound Forge

Sound Forge Audio Studio is a program that contains all the necessary elements to edit the recorded sound at a high quality. It can be used for recording both musical instruments and voice, for correcting and restoring older sound recordings, thus saving the information doomed to extinction because of the aging of the support – in this case expired magnetic tapes.

To make a recording, microphones or magnetic doses, capturing and turning the waves vibration into electric impulse, have to be connected to the recorder. Sound Forge Audio Studio allows capturing the sound from almost any source. This is also the case for digitizing certain recordings from the vinyl records, tapes and magnetic tapes by choosing the application import-restore, to be later turned into and kept on a great variety of audio forms like MP3 or WMA.

Editing the sound is done professionally. Sound Forge enables cuts, copies and moves of sound sequences in real time, so that the results can be checked immediately. With the help of its applications, the program gives glamour to the recorded melodies, balances the sound level, deletes the unwanted sections, and can accomplish the timing between the audio line and possible video frames.

Customizing the recording with effects, will give sound color to this one. The sound compression, EQ (voice equalization), the delay, chorus and reverberation are only some of the effects that can coat the original sound. External additional applications can extend the number of effects that can be added to the editing process, therefore will significantly increase the capacities of processing.

We use in our institution the most advanced version. It is used to edit the sound of the traditional music bands recorded during our research team's fieldwork, an important activity that results in music materials of a real scientific value that later form archive collections of authentic folk music.

Printed books by the department for research and preservation of the traditional culture of the Cluj County Centre for Preserving the Traditional Culture, in 2010:

- „Tudor Jarda in the Ivory Tower”, by dr. Ramona Preja

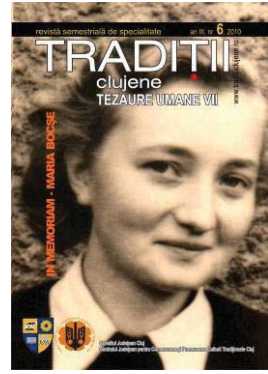
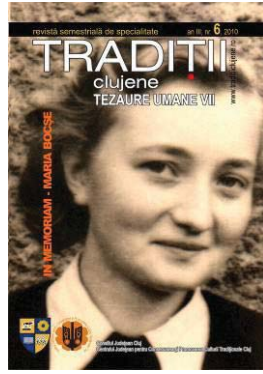
sunetul formațiilor de muzică tradițională înregistrate în cercetările echipei de teren, o importantă activitate, în urma căreia rezultă materiale muzicale finite de o deosebită valoare științifică ce se constituie în colecții CD de arhivă și de promovare a muzicii populare autentice.

Cărți tipărite la compartimentul Cercetare-Conservare Cultură tradițională din cadrul Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Cluj, în anul 2010:

- *Tudor Jarda în turnul de fildeș*, autor Dr. Ramona Preja
- *Cântecul cununii de seceriș*, autoare Lucia Iștoc și Elena Drăgan
- *Legende și povești populare din munții Apuseni*, autor Norbert Fisch
- *Icoana pe sticlă din Transilvania*, autoare Dr. Teodora Roșca
- *Povestiri din Munții Apuseni*, autor Valeriu Butură
- *Revista „Tradiții clujene-Tezauru umane vii” nr. 5-6*

- „The Song of the Harvest Crown”, by Lucia Iștoc and Elena Drăgan
- „Legends and Folk Stories from the West Carpathian Mountains”, by Norbert Fisch
- „The Glass Icon from Transylvania”, by Dr. Teodora Roșca
- „Folk Stories from the West Carpathian Mountains”, by Valeriu Butură
- The Rewiew „Traditions from Cluj- Living Human Treasures” no. 5-6

Discuri CD audio editate la CJPCT Cluj, pe parcursul anului 2010:

Folclor muzical din Transilvania, vol. I și II

Discurile CD înregistrate cu instrumentiștii Orchestrei de muzică populară „Cununa Transilvană” a CJPCT Cluj conțin materiale muzicale culese în anii 1959–1970 de către compozitorul Constantin Arvinte, dirijorul Ansamblului folcloric „Ciocârlia” din București, în diferite județe din Transilvania.

Discurile au fost înregistrate în studioul Megadigital Cluj în urma unui concert de muzică populară, cu piese muzicale din cartea cu același titlu tipărită la Editura Tradiții clujene a CJPCT Cluj, în anul 2008.

Huedin – jocuri populare instrumentale

Discul CD înregistrat la Huedin cu instrumentiști amatori din subzona folclorică montană a județului Cluj conține un repertoriu muzical local bogat din mai multe zone folclorice, localitatea aflându-se la limitele a trei județe: Cluj, Bihor și Sălaj

Audio CD's edited at Cluj County Centre, in 2010:

Musical Folklore from Transylvania, vol. I and II

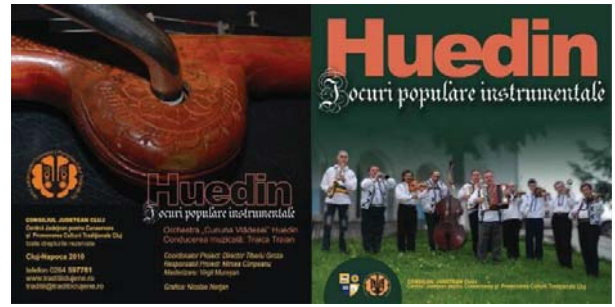
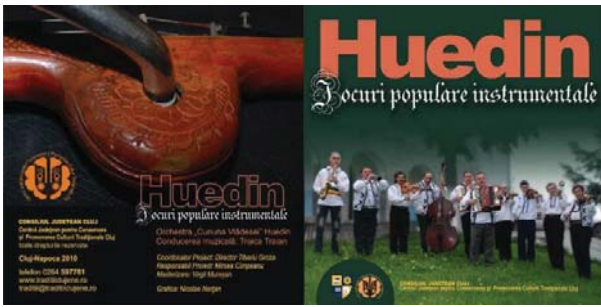
The CD's recorded with the instrumentalists from the Folk Music Orchestra „Cununa Transilvană” of CJPCT Cluj contain music collected between 1959–1970 in different Transylvanian districts by the composer Constantin Arvinte, who is the conductor of the „Ciocârlia” Folk Assembly in Bucharest.

The CD's were recorded by Megadigital Cluj recording studio during a folk music concert, and the musical tunes are depicted in the book with the same title, printed in 2008 at the „Tradiții Clujene” publishing house, a unit of CJPCT Cluj.

Huedin – instrumental folk dances

The CD recorded at Huedin, with amateur instrumentalists from the mountain folk sub-area of Cluj County gather a rich local musical repertoire from several folk areas, because Huedin is located at the confine of three districts: Cluj, Bihor and Sălaj

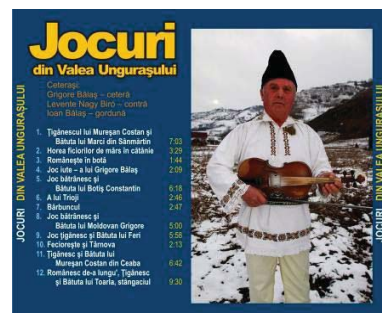
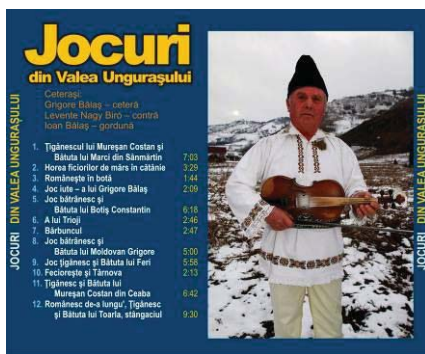

Jocuri populare de pe Valea Ungurașului

Un important și inedit CD cu muzică instrumentală tradițională a fost înregistrat la Valea Ungurașului, unde, muzicanții satului au cântat melodii de joc din subzona folclorică de întrepătrundere, Cluj-Bistrița-Năsăud.

Folk dances from Valea Ungurașului

An important and original CD, with traditional instrumental music, was recorded at Valea Ungurașului, where the village instrumentalists played dance tunes from the transitional folk sub-area situated between Cluj and Bistrița-Năsăud districts.

Muzicanții din Valea Largă

Formația din Valea Largă este câștigătoare, în mai multe rânduri, a trofeului și premiilor Festivalului „Trio transilvan – trio instrumental” ce se desfășoară anual la Gherla, în jud. Cluj. Repertoriul acestui grup este deosebit, fiind constituit din piese instrumentale de mare valoare, nestemate tradiționale prezentate într-o manieră instrumentală cu tehnică de excepție.

The Instrumentalists from Valea Largă

The band from Valea Largă won for several times the trophy and different prizes at „Trio transilvan – trio instrumental” Festival, event that takes place every year in Gherla, Cluj County. This group’s repertory is special, with instrumental melodies of great value, real jewels presented in an exceptional technical manner.

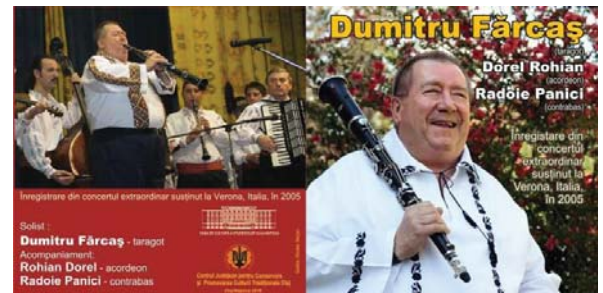
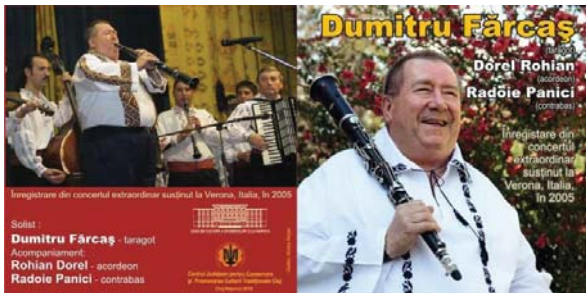

Dumitru Fărcaș

Marele maestru al taragotului, Dumitru Fărcaș, profesor Doctor Honoris Causa al Academiei de Muzică „Gh. Dima” din Cluj-Napoca a consimțit să facă publică una din înregistrările domniei-sale, și anume, concertul instrumental susținut în anul 2005 în Verona-Italia, la cererea unei Fundații Umanitare internaționale. Cu ocazia lansării volumului omagial „Dumitru Fărcaș” ce prezintă episoade din viața artistului, a fost prezentat publicului și acest CD, editat la compartimentul CCA din cadrul CJCPC Cluj în 350 de exemplare, ca o anexă a cărții tipărite.

Dumitru Fărcaș

The great maestro of taragot, Dumitru Fărcaș, professor Doctor Honoris Causa of the Music Academy of Cluj agreed to let one of his recordings be published – the concert held in 2005 in Verona, Italy, at the invitation of an international humanitarian foundation. At the launching of the anniversary volume presenting episodes of the artist’s life, a CD was also presented to the public, edited by the research compartment of our institution in 350 copies, as an annex of the book.

Sherban Lupu, Chicago, USA

Marele instrumentist de recunoaștere internațională, violonistul Sherban Lupu, profesor la Universitatea din Illinois, Chicago, SUA, ne-a făcut onoarea de a ne vizita în anul 2010. Un împătimit al folclorului românesc, a acceptat propunerea noastră de a prelua din repertoriul violonistului Alexandru Țitrus piese violonistice de 34

Sherban Lupu, Chicago, USA

The great instrumentalist, worldwide appreciated, the violonist Sherban Lupu, professor at Illinois University, Chicago, USA, honored us with his visit

notorietate pentru a le transpune într-o versiune proprie, în acompaniamentul orchestrei Cununa Transilvană. A rezultat un disc de referință pentru istoria instituției.

Aplicații complexe

Facilitățile oferite de tehnologia mileniului III ne permite, așadar, să realizăm o serie de lucruri noi și deosebit de utile, care, până nu demult, ni se păreau aproape imposibil de conceput, fără implicarea unor adevărate industrii de profil. Astăzi, suntem în măsură să producem cu investiții financiare minime, discuri CD și carte tipărită, cu un conținut informațional deosebit de important pentru generațiile viitoare de cetățeni ai țării, locuitori ai unei lumi, din ce în ce mai mult caracterizată de multiculturalism etnic.

Cartea, în cazul ce urmează a fi prezentat, intitulată Folclor muzical din Transilvania, conține culegeri de folclor realizate de dirijorul și compozitorul român Constantin Arvinte în perioada anilor 1950-1970, pe o arie geografică extinsă ce cuprinde mai multe județe ale Transilvaniei. Scrise în partitură cu ajutorul programului muzical Sibelius, melodiile aceasei prețioase colecții au fost publicate cu sprijinul Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Cluj.

Odată tipărită, în anul 2010, cartea a servit drept document fundamental pentru constituirea unui repertoriu de muzică veche format din piese muzicale culese cu mai bine de 50 de ani în urmă, pentru a fi interpretate de instrumentiștii Orchestrei profesionale de muzică populară „Cununa Transilvană”, în cadrul unui proiect de editare a două volume CD cu muzică autentică.

Pentru public a fost organizat și un concert, o premieră ce a fost primită cu mult interes, ce s-a desfășurat cu implicarea și participarea unor cunoscuți interpreți instrumentiști clujeni. Au fost ascultate cu această ocazie, într-o ordine prestabilită, piese muzicale din diferite zone și subzone folclorice transilvane, constituite în calupuri solistice succesive. Momentele de vârf ale seriei au fost marcate de apariția maestrului Constantin Arvinte în fața orchestrei, pregătit pentru a dirija „Concertino”-ul pentru vioară și „Suița ardelenescă pentru orchestră” scrise cu

în 2010. Great lover of the Romanian folklore, he agreed to our proposal of taking some of Alexandru Țițuș' melodies and „translate” them into his own version, accompanied by „Cununa Transilvană” Orchestra. The result is a CD of great reference for our cultural centre.

Complex applications

The facilities of the 3rd millennium let us achieve new, special and usefull projects that seemed impossible to conceive not long ago without the help of real industries. Today, we can make and publish with little money CDs and books, bringing important information for the future generations, in a world more and more dominated by ethnic multiculturalism.

The volume called Musical Folklore from Transylvania contains collections of folklore made by the Romanian conductor Constantin Arvinte between 1950-1970, on a large area covering several Transylvanian counties. Written down on a score with the help of Sibelius, the songs of this precious collection were published with the help of Cluj County Centre for Preserving the Traditional Culture.

Once printed in 2010, the volume served as basic document for building a repertory of old music with melodies gathered more than 50 years ago, to be played by the instrumentalists of the „Cununa Transilvană” Orchestra, all part of a project of publishing 2 CDs of authentic music.

A concert was organized for the public, a premiere received with much interest, with the help and presence of many instrumentalists from Cluj. Various melodies from areas and subareas of Transylvania were played in successive soloist blocks. The great moment of the evening was the presence of maestro Constantin Arvinte on stage, ready to conduct the „Concertino” for violin, and „Transylvanian Suite for Orchesta”, written with a special orchestral arrangement by the maestro himself. The concert was a real success, mainly because of the music

un aranjament orchestral deosebit, de către însuși maestrul prezent la pupitru. Concertul s-a dovedit a fi un succes, muzica prezentată și calitatea execuției orchestrei contribuind majoritar la această reușită.

Lansările de carte și CD, precum și concertul extraordinar organizate la Cluj-Napoca, bine primite de către presă și public, l-au avut în centrul atenției pe marele maestru român, Constantin Arvinte, culegătorul materialului folcloric, autorul cărții și dirijorul orchestrei, personalitate muzicală încă în viață la venerabila vârstă de 84 de ani. O întreagă serie de manifestări culturale, condiționate de existența unui manuscris uitat, scos la lumină din rafturile vechi ale unei biblioteci prăfuite...

BIBLIOGRAFIE / REFERENCES

- www.scribube.com/.../utilizarea-mediilor-externe
- www.sibelius.com
- www.descopera.ro/.../cartea-in-era-informatiei
- www.corel.com
- www.sonycreativesoftware.com/soundforgesoftware
- www.webopedia.com

presented, and of the quality of the orchestra's performance.

A book and CD launches, an extraordinary concert organized in Cluj, well received by the media and public, all having in the center the great maestro, Constantin Arvinte, gatherer of the folklore documents, author of the book and conductor of the orchestra, a musical personality of 84 years old. Therefore, a whole series of cultural events, conditioned by the existence of a forgotten document, drawn out from the old shelves of a dusty library.....